

§

Dr. Gaudi-Nagy Tamás
ügyvéd
Európa jogi szakjogász

AJKAI JÁRÁSBÍRÓSÁG	5.
Érkezett: elektronikusan, postán, faxon, gyűjtőládából	
2022 JÚN 03. §	
Melléklet:	
98	2019

Alkotmánybíróság
Ajkai Járásbíróság útján!

Budapest
Donáti u. 35-45.
1015

Budapest, 2022. június 1.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/ 0 1 3 7 9 - 0 / 2022	
Érkezett: 2022 JÚN 10.	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: 7 db	<i>ju</i>

Tárgy: alkotmányjogi panasz indítvány

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Ferenczi Gábor (lakhely: [REDACTED] indítványozó mellékelte meghatalmazással igazolt jogi képviselőként eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (továbbiakban *Abtv.*) 27. §-a alapján az alábbi

alkotmányjogi panasz indítványt

terjesztem elő.

Kérem a T. Alkotmánybíróságot, hogy a Veszprémi Törvényszék 3.Bf.328/2020/9/2. számú jogerős ítéletének, illetve a Kúria Bfv.II.750/2021/6. számú felülvizsgálati kérelmet elutasító és a jogerős ítéletet hatályában fenntartó végzésének alaptörvény-ellenességét az Ajkai Járásbíróság 3.B.98/2019/40. számú ítéletére is kiterjedően megállapítani, és az első- valamint másodfokú ítéleteket, továbbá a felülvizsgálati végzést megsemmisíteni szíveskedjenek.

Hivatkozott ítéletek és végzés sérti ugyanis indítványozónak az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésében rögzített közérdekű adat terjesztéséhez való alkotmányos jogát, továbbá a véleménynyilvánítási szabadsághoz való, az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése szerinti alkotmányos jogát, illetve az ellene folytatott büntetőügyben megkövetelt tisztességes bírósági eljáráshoz való, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített alkotmányos jogát.

A kérelem indokolásaként az alábbiakat adom elő:

I.

Az indítványozói jogosultság igazolása

Indítványozóval mint vádlottal szemben az Ajkai Járásbíróság előtt rágalmozás vétségének elkövetése miatt büntetőeljárás volt folyamatban.

Az Ajkai Járásbíróság – megismételt eljárásban – 2019.09.05. napján kihirdetett **3.B.98/2019/40. számú ítéletével** bűnösnek mondta ki indítványozót a Btk. 226. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő nagy nyilvánosság előtt elkövetett rágalmozás vétségében és ezért 100 napi tétel, napi tételenként 1.500,- Ft azaz összesen 150.000,- Ft pénzbüntetésre ítélte, amelynek megfizetésére 10 havi részletfizetést engedélyezett.

Az ítélettel szemben az indítványozó és védője is fellebbezést terjesztett elő, melynek folytán az eljáró Veszprémi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2021.02.01. napján kihirdetett **3.Bf.328/2020/9/2. számú ítéletével** az indítványozó bűnösségét kimondó ítéletet fenntartotta és az elsőfokú ítéletet csupán annyiban változtatta meg, hogy a pénzbüntetés napi tételeinek számát 60-ra enyhítette és az így kiszabott pénzbüntetés összegét – az egy napi tétel összegének változatlanul hagyása mellett – 60.000,- Ft-ban állapította meg.

A jogerős ítélettel szemben indítványozó védője útján felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Kúriához, melynek folytán a Kúria az ügyet érdemben vizsgálta és zárt tanácsulésen meghozott **Bfv.II.750/2021/6. számú végzésével** az Ajkai Járásbíróság 3.B.98/2019/40. számú ítéletét, illetve a Veszprémi Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Bf.328/2020/9/2. számú ítéletét hatályában fenntartotta.

A tanácsulésen hozott határozat az indítványozóval – védője részére történt elektronikus kézbesítés útján – **2022.04.07. napján került közlésre.**

A fentiek alapján megállapítható, hogy az alaptörvény-ellenes ítéletek egyedi ügyben születtek, és abban az indítványozó, mint vádlott vett részt, így érintettsége fennáll, és ezért az Abtv. vonatkozó §-a szerint jogosult az indítvány előterjesztésére.

Az indítványozó mind az Ajkai Járásbíróság elsőfokú, mind a Veszprémi Törvényszék másodfokú jogerős ítéletének, mind a Kúria azokat hatályában fenntartó felülvizsgálati végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kéri.

Bár Veszprémi Törvényszék ítélete jogerős és végrehajtható határozatnak minősül, azonban indítványozó azzal szemben felülvizsgálati indítvánnyal élt.

Figyelemmel arra, hogy az indítványozó a jogerős ítélet ellen alkotmányjogi panaszt nem terjesztett elő, valamint figyelemmel arra, hogy a Kúria a felülvizsgálati eljárásában érdemben vizsgálta a benyújtott felülvizsgálati indítványt, és érdemi vizsgálatot követően az elsőfokú és jogerős ítéletet hatályában fenntartotta, így a 3358/2012. (XII.5.) AB végzésben foglaltakra is tekintettel indítványozó a felülvizsgálati végzéssel szemben jogosult a panasz előterjesztésére.

Indítványozó álláspontja szerint mind az elsőfokú, mind a jogerős ítélet, mind az azokat hatályában fenntartó felülvizsgálati végzés sérti az Alaptörvényben bárki számára biztosított közérdekű adat terjesztéséhez való alkotmányos jogot, ugyanis a hivatkozott bírósági ítéletek illetve kúriai végzés indítványozó büntetőjogi felelősségét állapította meg egy olyan polgármesterként a köz érdekében az önkormányzati testületi ülésen tett kijelentése miatt, mely az önkormányzat gazdálkodásával (közelebbről egy a korábbi alpolgármesternek az önkormányzat nevében kötött szerződésével) volt kapcsolatos és melyet indítványozó polgármesterként a Nemzeti Adó- és Vámhivatal hivatalos megkeresésében foglaltakra továbbá az önkormányzati dolgozók által rendelkezésére bocsátott információkra alapozva tett.

Tekintettel arra, hogy bárkit megillet a közérdekű adatok terjesztésére, nyilvánosságra hozatalára vonatkozó jog, de különösen joga - és egyúttal kötelezettsége is – egy polgármesternek, hogy az általa vezetett önkormányzat mint közérdekű szerv működésével összefüggő adatokat az átláthatóság érdekében nyilvánosságra hozza, így indítványozó álláspontja szerint ezen nyilvánosságra hozatal, terjesztés miatt büntetőjogi felelősség semmi esetre sem terhelheti, azaz az Abtv. 29. §-ban megfogalmazott „*alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés*”, mely a panaszindítvány befogadásának törvényi feltétele, indítványozó álláspontja szerint esetében egyértelműen fennáll.

Indítványozó részére a zárt tanácsülésen hozott felülvizsgálati végzés védője útján 2022. április hó 7. napján került kézbesítésre, így indítványa törvényi határidőben előterjesztettnek minősül.

II.

Az Alaptörvény-ellenesség érdemi indokolása

II.1. Jogforrási háttér

Az Alaptörvény szerint:

VI. cikk

(3) Mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez.

A közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog érvényesülését hivatott biztosítani az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (továbbiakban Infotv.), amely jogszabály ennek megfelelően rögzíti a közérdekű adat fogalmát.

Infotv.

3. § E törvény alkalmazása során:

5. közérdekű adat: az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő és tevékenységére vonatkozó vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett, a személyes adat fogalma alá nem eső, bármilyen módon vagy formában rögzített információ vagy ismeret, függetlenül kezelésének módjától, önálló vagy gyűjteményes jellegétől, így különösen a hatáskörre, illetékességre, szervezeti felépítésre, szakmai tevékenységre, annak eredményességére is kiterjedő értékelésére, a birtokolt adatfajtákra és a működést szabályozó jogszabályokra, valamint a gazdálkodásra, a megkötött szerződésekre vonatkozó adat;

Az Alaptörvény szerint

IX. cikk

(1) Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.

XXVIII. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

II.2. Tényállás és érvelés alaptörvény-ellenesség kapcsán

A büntetőeljárásban a másodfokú bírósági ítéletben rögzült tényállás alapján a hivatalos személyként – polgármesterként - e körben eljáró indítványozó az önkormányzati tevékenysége során a Nemzeti Adó- és Vámhivaltól érkezett megkeresésből tudomására jutott egy olyan, az általa vezetett önkormányzat működésével - azon belül is minden bizonnyal [REDACTED] alpolgármester tevékenységével - kapcsolatos ismeretről, mely egyértelműen az önkormányzat gazdálkodásával kapcsolatos visszasságot jelentett.

Mivel ezen ismeret ily formán egy közérdekű adat, így ezt az információt nyilvánosságra hozta Devecser Város Önkormányzat nyilvános testületi ülésén, annak érdekében, hogy az alpolgármesternek az ezen minőségében végzett tevékenységével kapcsolatos visszasságokat a közösség tudomására hozza, hogy azokat ne hagyja felderítetlenül.

Ennek során indítványozó az alábbi kijelentéseket tette a nyilvános testületi ülésen:

„Na, most ennek a szerződésnek az az érdekessége, és akkor majd szépen végig megyünk a kérdéseken, nem a hivatalban készült, hanem ezt valaki otthon gyártotta. Az érdekessége, hogy ezt úgy írta alá valaki, hogy semmilyen engedélye nem volt. Még az is érdekessége, hogy erre úgy tett valaki önkormányzati pecsétet, hogy arra szintén nem volt felhatalmazása. Mi mindig hat tartályról beszélünk. Ebben a szerződésben hét darab tartály van. Sőt ebben a szerződésben nem összeg van, hanem ebben a szerződésben tartályok vannak, amiket úgy ad oda [redacted] alpolgármester úr egy vállalkozónak, polgármesteri, képviselő-testületi hozzájárulás nélkül, a szerződést akkor aláírva, amikor még a képviselő-testület elé ügyként sem került, ezért mondtam, hogy a dátumoknak is lesz jelentősége. Mindenféle engedély, felhatalmazás nélkül alpolgármester aláír egy saját maga által gyártott, az önkormányzatra hivatkozó szerződést, amit le is pecsételt és megköt egy vállalkozóval.”

„Ez is felvet némi jogi dilemmát, annak tükrében, hogy miközben február 24-én érkezik az árajánlat másodszor a [redacted]-tól, február 20-án alpolgármester úr már készít egy szerződést, amit ellen is jegyez és a [redacted] részéről [redacted] úr is aláírja. Hogy még kacifántosabb legyen a történet, mikor már minden le van papírozva, ugye az önkormányzat, mint tudjuk alpolgármester úr nagyvonalúságának köszönhetően megvált hét darab olajtartálytól, ráadásul úgy, hogy még fizetni sem volt erre szükség, hiszen az önkormányzat olyan jól áll anyagilag, hogy földmunkavégzésért cserébe ezeket a tartályokat simán odaajándékozzuk ugyebár alpolgármester úr szerint. Akkor az önkormányzat elé február 25-én a Gazdasági és Ügyrendi Bizottság ülésén kerül először elő ez az ügy, amikor már aláírásra került az alpolgármester részéről ez a szerződés. Még egyszer elnézést kérek a tisztelt lakosságtól, hogy nekünk bűncselekményekkel kell foglalkozni a képviselő-testületi üléseken, de sajnos hivatalból nem tudunk mást tenni.”

„Nos, a tényállás, akkor összefoglalva a helyzetet. [redacted] aki 2015. 02.20-án még alpolgármester volt Devecserben, 2015.02.20-án egy szerződést készített, ezt alpolgármesterként úgy jegyezte alá, hogy ehhez sem a polgármester, sem a képviselő-testület részéről nem volt felhatalmazása. Ezt lepecsételte.”

A kijelentések előzménye, hogy indítványozó Devecser Város polgármestereként a Nemzeti Adó- és Vámhivatalnak a devecseri önkormányzat részére címzett megkereséséből arról értesült, hogy készült az önkormányzati vagyonnal kapcsolatban egy szerződés, melyben az önkormányzat képviselőjében eljáró személy tartályokat idegenített el.

A szerződésről indítványozó így módon, hivatalos eljárása során szerzett tudomást és tudomásszerzését követően indítványozó maximális gondossággal járt el. Polgármesterként ezen szerződést az adóhatóságtól bekérte, hogy saját maga is meggyőződhessen annak tartalmáról.

A közvetlenül az adóhatóságtól bekért 2015.02.20. napi keltezésű szerződés külső szemrevételezés alapján egyértelműen hitelesnek tűnik. Azon szerződő félként a „Devecseri Önkormányzat” került feltüntetésre, az aláíró személyeként az alpolgármester titulus került megjelölésre, és Devecser Város Önkormányzata pecsétje is szerepel rajta.

Az alpolgármesteri titulus feletti aláírás pedig bár nem olvasható, azonban a kézjegyek [redacted] betűvel kezdődnek, melyek [redacted] akkori alpolgármester (a büntetőeljárás magánvádlója) nevének monogramjai.

Mindez arra engedett következtetni, hogy [redacted] alpolgármester volt az aláíró, aki felhatalmazás nélkül az önkormányzati vagyonra (tartályok) az önkormányzat érdekeivel messzemenőkéig ellentétes tartalmú szerződést kötött egy gazdasági társasággal, a [redacted]-vel.

Indítványozó továbbra is gondos eljárást folytatva a szerződés adóhivaltól történő beszerzése és annak megtekintése után külön meg is nyilatkoztatta a polgármesteri hivatal dolgozóit arról, hogy az alpolgármester írta-e alá a kérdéses szerződést.

A dolgozók [redacted] alpolgármester Start munkaprogramban szereplő aláírásainak szerződésben szereplő aláírással való összevetése után valószínűsítették számára, hogy a szerződésen szereplő aláírás valóban [redacted] aláírása.

[redacted] hivatali dolgozó ráadásul nemcsak valószínűsítette mindezt, hanem - ahogy azt az elsőfokú ítélet is tartalmazza - az alpolgármesteri tisztségből való távozás után megtalált és egyértelműen [redacted] magánvádolóhoz címzett emailek alapján egészen biztos volt abban, hogy a nevezett szerződést az alpolgármester írta alá.

A hivatkozott emailekből megállapítható ugyanis, hogy [redacted] az ominózus szerződésben félként szereplő [redacted] képviselőként kapcsolatfelvételt kezdeményezett az alpolgármesterrel és egy csarnok építési és bontási műveleteire tett árajánlatot. Majd ezt követő emailjében tartályok megvásárlására is árajánlatot tett, azt javasolva, hogy a tartályok értékét számítsák be a csarnok bontási és építési költségeibe vagy más munkák elvégzésének ellenértékébe.

A büntetőeljárásban született elsőfokú ítélet is rögzíti, hogy [redacted] február végi emailjében – melyet csak az alpolgármesternek címzett – az összes tartályra 450.000,- forintos árajánlatot tett, és egyben vállalta a tartályok kiszállítását, elszállítását, földmunkavégzést és tereprendezést.

Szintén rögzíti az elsőfokú ítélet, hogy a tartályok ügyében indult büntetőeljárás is indult, melynek során elvégzett nyomozás alkalmával kétséget kizáró módon került megállapításra, hogy az önkormányzat részéről kapcsolattartónak kijelölt [redacted] devecseri lakos volt az a személy, aki [redacted] (tehát a [redacted]) részére engedélyt adott egy, de legfeljebb két darab tartály elszállítására. A nyomozás megszüntetésére ennek ellenére pedig csak amiatt került sor, mert a nyomozóhatóság álláspontja szerint a megalapozott gyanú szintjén nem került alátámasztásra, hogy a jogosult önkormányzat engedélyének hiányában járt volna el az akkori alpolgármester.

A fentiek alapján tehát az indítványozó megalapozottan vonhatta le azon ténybeli következtetést, és fejthette ki azon álláspontját, hogy az önkormányzati tulajdonban lévő tartályok tulajdonjogának önkormányzat számára kedvezőtlen módon történő elidegenítéséről szóló 2015. február 20-i szerződés valós, és azt az önkormányzat képviselőként [redacted] alpolgármester írta alá, megkárosítva ezáltal az általa képviselt önkormányzatot.

Indítványozó tehát polgármesterként értesült a Nemzeti Adó- és Vámhivatal megkereséséből egy az önkormányzat vagyonát, gazdálkodását megkárosító szerződésről.

Az adóhivatal pedig ezen jogügylettel kapcsolatban a feltett kérdéseire várt az önkormányzattól választ.

A felhívás teljesítése érdekében polgármesterként hivatali kötelességének eleget téve összehívta az önkormányzati testületi ülést.

Ezen a testületi ülésen a fenti szerződéssel kapcsolatban - az adóhivataltól bekért szerződés alapos áttekintése és az önkormányzati dolgozók megnyilatkoztatása után, a tartályok ügyében folyt nyomozás megállapításaira is figyelemmel - általa lefolytatott vizsgálat során feltárt ismeretről – mint közérdekű, az önkormányzat működésével nyilvánvalóan összefüggő információról - tájékoztatta felszólalásában a jelenlévőket és a választópolgárokat.

Indítványozó pedig polgármesterként ezen közérdekűnek minősülő tényeket nemcsak jogosult volt az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésében rögzítettekre figyelemmel az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésére is tekintettel a nyilvánosság elé tárni (terjeszteni), de mindez egyúttal törvényi kötelezettsége is volt.

Mint a választópolgárok érdekeit képviselő felelős polgármesternek, ezen feladatkörében eljárva jogszabályi előírás, hogy az önkormányzati vagyon védelme céljából, az önkormányzat működésével, közelebbről annak vagyongazdálkodásával kapcsolatos általa észlelt visszasságot a választópolgárok elé tárja.

A Mötv. 32. § (1) bekezdése alapján „Az önkormányzati képviselő a település (fővárosi kerület, megye) egészéért vállalt felelősséggel képviseli a választóinak az érdekeit”.

Ugyanezen § (2) bekezdés i) pontja szerint az önkormányzati képviselő „köteles a testületi üléseken megjelenni, a képviselő-testület munkájában és döntéshozatali eljárásában részt venni”, a k) pontja szerint pedig „köteles kapcsolatot tartani a választópolgárokkal”.

Az önkormányzati képviselőnek tehát törvényi kötelezettsége a helyi választók érdekeinek képviselete, a képviselő testületi üléseken az aktív részvétel, és a választókkal történő kapcsolattartás, melynek keretében tájékoztatnia szükséges a választóit minden az önkormányzatot érintő lényeges kérdésről.

Indítványozó polgármesterként tehát nemcsak a közérdekű adatok terjesztéséhez és a véleménynyilvánításhoz való alkotmányos jogát gyakorolta, hanem egyúttal az önkormányzati törvény szerinti törvényi kötelezettségének tett eleget a testületi ülésen bejelentett ténybeli következtetéseivel.

Indítványozó testületi ülésen tett és az általa lefolytatott vizsgálat alapján megfogalmazott ténybeli következtetései nem öncélúak voltak, azokat a tudomására jutott önkormányzati visszasság kapcsán tette, annak érdekében, hogy az ezen fajta önkormányzati gazdálkodás mint közérdekű adat nyilvánosságra kerülhessen.

A kijelentések nem gyalázkodó, nem becsmérítő tartalmúak voltak, azok az érintett szerződésből egyenesen és logikusan következő polgármesteri ténymegállapításokat tartalmazták.

Ennek ellenére az eljáró bíróságok az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglaltak megsértésével állapították meg, hogy a polgármesteri kijelentések sértegető, gyalázkodó jellegűek voltak, melyek megtételére a polgármestert sem hivatalos személyi minősége, sem ebbéli státusza, de a jogait, kötelezettségeit meghatározó jogszabályok (Mötv., közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény) sem hatalmazták fel.

Egyértelműen a tisztességes eljárás követelményét sérti, hogy az eljáró bíróságok nem vették figyelembe az eljárás tárgyává tett indítványozói kijelentés indokait, illetve annak valamennyi körülményét, különösen azt, hogy az indítványozó kijelentéseit a közérdek indokolta, a helyi választópolgároknak kétséget kizáróan érdekében áll ugyanis, hogy tudomást szerezzenek arról, hogy az önkormányzatuk vagyonát érintően milyen visszasságokra derült fény.

Az eljáró alsóbb fokú bíróságok a büntető jogszabályokat és egyúttal az indítványozó Alaptörvényben biztosított, tisztességes eljáráshoz fűződő jogát sértő módon elmulasztották ugyanis megállapítani, hogy az indítványozó vád tárgyává tett magatartása nem jogellenes, az nem veszélyes a társadalomra, illetve alapos okkal tette ténybeli következtetését a magánvádlóval kapcsolatban, ennél fogva a vád tárgyává tett magatartással nem is követett el bűncselekményt.

Az önkormányzati törvény szerint az önkormányzati képviselő a település egészéért vállal felelősséget, az ezen jogkörében tudomására jutott a közösségi vagyonnal kapcsolatos tényeket ezen közösségért vállalt felelőssége okán köteles a közösség tudomására hozni, továbbá mindent megtenni azért, hogy egy önkormányzati vagyont károsító cselekmény ne maradjon felderítetlenül.

Indítványozónak polgármesterként ezen jogkörben a testületi ülésen elmondott, vád tárgyává tett kijelentései pedig nemcsak a jogszabályi kötelezettsége teljesítését hanem egyértelműen a közérdeket is szolgálták, emiatt azok nem lehetnek veszélyesek a társadalomra, így nem is minősíthetők bűncselekménynek.

A rágalmazás törvényi tényállásához fűzött Btk. kommentár szerint: *Jogellenesség és társadalomra veszélyesség hiányában nem valósul meg rágalmazás, ha a becsület csorbítására egyébként alkalmas tény állítását vagy híresztelését a közérdek vagy jogos magánérdek indokolta [HGY 87.].*

Mindezek alapján indítványozó vád tárgyává tett magatartása társadalomra veszélyesség hiányában nem minősülhet bűncselekménynek, így felmentésének lett volna helye.

A fentiekén túl a Btk. 15. § g.) pontja szerint jogszabályi engedély alapján is indítványozó felmentésének lett volna helye, ennek elmaradása is sérti a tisztességes eljáráshoz fűződő alkotmányos jogát.

Indítványozó mint a választópolgárok érdekeit képviselő felelős polgármester ezen feladatkörében eljárva az önkormányzati vagyoni védelme céljából, az önkormányzat működésével, közelebbről annak vagyongazdálkodásával kapcsolatos anomáliáknak a választópolgárok elé tárása érdekében tette a magánvádlóval kapcsolatos kijelentéseit, mely munkakörében végzett feladat egyértelműen nem csupán egy lehetőség, hanem jogszabályi kötelezettség is számára.

A Mötv. 32. § (1) bekezdése alapján „Az önkormányzati képviselő a település (fővárosi kerület, megye) egészéért vállalt felelősséggel képviseli a választóinak az érdekeit”.

Ugyanezen § (2) bekezdés i) pontja szerint az önkormányzati képviselő „köteles a testületi üléseken megjelenni, a képviselő-testület munkájában és döntéshozatali eljárásában részt venni”, a k) pontja szerint pedig „köteles kapcsolatot tartani a választópolgárokkal”.

Az önkormányzati képviselőnek tehát törvényi kötelezettsége a helyi választók érdekeinek képviselete, a képviselő testületi üléseken az aktív részvétel, és a választókkal történő kapcsolattartás, melynek keretében tájékoztatnia szükséges a választóit minden az önkormányzatot érintő lényeges kérdéssről.

A tényállás ismeretében kijelenthető, hogy indítványozó ezen törvényi kötelezettségének tett eleget a testületi ülésen bejelentett ténybeli következtetéseivel, erre irányuló jogszabályi kötelezettség teljesítése okán pedig a magatartása esetében hiányzik a jogellenesség.

A Kúria – korábban Legfelsőbb Bíróság – **BH 2001.3.96** számú eseti döntésében rögzítette, hogy a hivatalos személy ügyintézése során és azzal összefüggésben tett megállapítása nem lehet alkalmas rágalmozás megvalósítására:

A hivatalos személy ügyintézése során és azzal összefüggésben tett megállapítások - jogellenesség hiányában - nem szolgálhatnak alapul a rágalmozás vagy a becsületsértés megállapítására [Btk. 10. § (2) bek., 179. §, 180. §].

A döntés indoklásában kiemeli:

„...Az állandó bírói gyakorlat értelmében a hivatalos személy által az ügyintézés során és azzal összefüggésben a hivatali hatáskörében tett megállapítás - jogellenesség hiányában - becsületsértést vagy rágalmozást nem valósít meg. A hivatali hatáskörben eljáró hivatalos személyeknek ugyanis vizsgálataik során az eljárás eredményeként sokszor kell olyan tényeket leszögezniük, ténybeli következtetéseket levonniuk, és megállapításokat tenniük, amelyek a rágalmozás vagy becsületsértés vétségének a törvényi tényállásába illeszkednek ugyan, de a hivatali működésből eredő jogok gyakorlása, illetve köteleességek teljesítése - mint büntethetőséget kizáró ok - a cselekmény jogellenességét kizárja, és így bűncselekmény nem valósul meg.”

A fenti joggyakorlatot teljes mértékben osztó **EH 2003.846** számú döntésében a legfőbb bírói szerv az alábbiakat állapította meg:

Nem valósítja meg a rágalmozás bűncselekményét a gyermekjóléti szolgálat családgondozója, ha olyan megállapításokat rögzít és küld meg a hivatalos szervnek, melyek egyébként alkalmasak a becsület csorbítására [Btk. 179. §, Btk. 137. §-a (1) bek. k) pontja, 1997. évi XXXI. tv. 39. § és 40. §, 1992. évi XXXIII. tv.].

A döntés indoklása szerint:

„...Az adott esetben pedig a terheltek valóban nem hivatalos személyként, de a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti és más intézményekről stb. szóló, a Gyvt. végrehajtására kiadott, módosított 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet előírásainak is megfelelően gyermekvédelmi, gyámhatósági feladatokhoz kapcsolódva, minden személyes ismeretség nélkül, kizárólag munkaköri feladataikat végezve, a kiskorú gyermekek érdekében látták el mediátori tevékenységüket. Ennek során nyilvánvalóan rögzíteniük kellett az engedélyezett kapcsolattartás során történt lényeges körülményeket és természetesen nem voltak, nem lehettek elzárva attól sem, hogy ezzel kapcsolatban szakmai véleményüket is rögzítsék. Ezen feljegyzésnek pedig a kiskorúak érdekében folytatandó eljárást elrendelő közigazgatási szerv, az önkormányzat jegyzője részére kiadása, illetve a gyermekek elhelyezésével kapcsolatban eljáró városi bíróságnak megküldése a rágalmazás bűncselekményét nem valósíthatta meg.”

A Kúria **BH+ 2012.3.98** számú eseti döntésében szintén kifejtette, hogy a legális érdekérvényesítés céljából tett, az ügyre tartozó és nem gyalázkodó jellegű kijelentések rágalmazást nem valósítanak meg:

A rágalmazás tekintetében jogellenességet kizáró ok, ha a terhelt a magánvádló által sérelmezett - egyébként az ügyre tartozó, nem gyalázkodó - kijelentéseit érdekeinek legális érvényesítése céljából, hatósági eljárás kezdeményezése végett tette [Btk. 22. §, 179. §].

A határozat indoklása szerint:

„...Mindezek nyomán alakult ki az a több évtizedes, töretlen ítélkezési gyakorlat, hogy a - becsület csorbitására objektíve egyébként alkalmas - tényközlés jogellenességét kizárja, ha az peres, vagy más jogilag szabályozott (hatósági) eljárásban, jogosultság, illetve kötelezettség gyakorlása során, az adott eljárás tárgyát képező ügy érdemével összefüggésben állóan történt. Ilyennek tekintendő többek között a jelentéstételi, feljelentési, bejelentési, tanúzási, hivatali, munkaköri kötelezettség teljesítése:

-az ügyfél részéről [BJD 1195., 3556., 4167., EBH 4., 87., 1011., BH 2004/267., 2004/305., 2009/135.];

-illetőleg az eljáró hivatalos személy részéről [BH 1991/338., 1994/295., 1998/570., EBH 295., 846.]. Ezekben az esetekben a cselekmény társadalomra veszélyességét - ekként jogellenességét - kizáró okról van szó. "A hatóság előtt folyamatban lévő ügyben szóban vagy írásban, az ügyre, vagy az ügyfélre vonatkozó nyilatkozatok megtétele kifejezetten jogszerű magatartás, minthogy elősegíti, hogy a hatóságok az anyagi igazságnak megfelelő határozatot hozzanak." [EBH 1011.]

Az ügyféli magatartás jogellenességének kizárása mögött tehát kettős érdek húzódik meg, egyrészt az ügyfél általi joggyakorlás, illetve kötelezettség teljesítésének biztosítása, másrészt a hatósági eljárás zavartalanságának, a döntés ténybeli objektivitásának megóvása.

[...]

Együttes feltétel azonban, hogy

-az elkövető és a sértett egyaránt ugyanazon eljárás tárgya szempontjából legyen érintett, eljárási helyzetük, szerepük azonban közömbös (alanyi összefüggés);

-az elkövető nyilatkozata az adott eljárás tárgyához tartozó legyen, jelentősége azonban közömbös, hiszen annak eldöntése nyilvánvalóan az adott eljárást folytató hatóság feladata (tárgyi összefüggés); továbbá

-a megtett nyilatkozat az elkövető legális érdekével indokolható, nem öncélú; és

-nem gyalázkodó, becsmérlő tartalmú.

[...]

A sérelmezett kijelentéseket vizsgálva megállapítható, hogy azok mindegyike a leendő hatósági ügy tárgyával, a terhelt adott eljárási helyzetével összefüggött, az általa észlelt leírását adta, tényeket közölt, s nem csupán önszántából, hanem szülői mivoltából fakadó igény jogosultjaként."

A fenti szempontok (alanyi és tárgyi összefüggés, öncélúság és gyalázkodó jelleg hiánya) vizsgálata alapján kijelenthető, hogy a jelen büntetőeljárás alapjául szolgáló vád tárgyává tett polgármesteri kijelentések vitathatatlanul az önkormányzati vagyont kezelésével kapcsolatos visszasságok kapcsán történtek, azaz a vádlotti nyilatkozatok ezen adott eljárás tárgyához tartozóak. A tárgyi összefüggés tehát megállapítható.

Ennek az eljárásnak pedig érintettje mind az indítványozó (akinek polgármesterként a tudomására jutott visszasságot kötelessége a választókkal közölnie, illetve az önkormányzati vagyont megkárosító cselekményt felderítenie) mind a magánvádló (alpolgármesteri aláírói megjelölés szerepel ugyanis az önkormányzati vagyont megkárosító szerződésen), azaz a vádlott és a magánvádló ugyanazon eljárás tárgya szempontjából egyaránt érintett. Tehát az alanyi összefüggés is fennáll.

Az indítványozó mint polgármester testületi ülésen tett ténybeli következtetései továbbá egyáltalán nem öncélúak, azokat a tudomására jutott önkormányzati vagyonnal kapcsolatos visszasság kapcsán tette, hogy jogszabályi feladatának megfelelően tájékoztassa a választókat. A kijelentések nem gyalázkodó, becsmérlő tartalmúak, azok a szerződésből egyenesen következő polgármesteri ténymegállapításokat tartalmazzák.

A Kúria **EH 2014.02.B3** számú döntése a fentiekhez hasonlóan rögzíti a következőket:

Rágalmazás nem állapítható meg jogellenesség hiánya miatt a becsület csorbítására egyébként alkalmas tényállítás kapcsán, ha a tényközlés peres, vagy más, jogilag szabályozott hatósági eljárásban, az arra előírt eljárás rendjében, az eljárás tényét képező ügy érdemével összefüggően - mint feljelentési, bejelentési jogosultság vagy tanúzási kötelezettség teljesítése által - valósul meg [1978. évi IV. tv. 10. § (2) bek., 179. § (1) bek., (2) bek. b) pont].

A hivatkozott kúriai döntés indoklásában a Kúria kifejti, hogy

„...A tanú vallomástételi kötelezettségét - tételesen felsorolt abszolút és relatív tanúzási akadályok kivételével - törvény írja elő, ezért az ilyen magatartás jogellenesség hiányában bűncselekményt nem valósít meg, következésképpen emiatt, és az ilyen személyekkel szemben büntetőeljárás sem indítható. A hatóság előtt folyamatban lévő ügyben szóban vagy írásban tett vallomás azért jogszerű, mert egyrészt elősegíti az anyagi igazságnak megfelelő tényállás tisztázását és a döntés meghozatalát, másrészt a feljelentőnek, a későbbi sértett-tanúnak - az elkövetett bűncselekményt illetően - törvényben előírt közreműködési kötelezettsége is van.

Ilyen körülmények között viszont a feljelentett tanú terhére sem a rágalmazás, sem becsületsértés vétsége még akkor sem állapítható meg, ha az általa használt kifejezések egyébként becsület csorbítására alkalmasak lettek volna.

Mindezek nyomán alakult ki az a több évtizedes, töretlen ítélkezési gyakorlat, hogy a - becsület csorbítására objektíve egyébként alkalmas - tényközlés jogellenességét kizárja, ha az peres, vagy más jogilag szabályozott (hatósági) eljárásban, jogosultság, illetve kötelezettség gyakorlása során, az adott eljárás tárgyát képező ügy érdemével összefüggésben állóan történt. Ilyennek tekintendő többek között a feljelentési, bejelentési, tanúzási kötelezettség teljesítése...”

Bár a fenti ítélet a büntetőeljárásban a tanúvallomás során tett esetleges becsületsértő kijelentések vonatkozásában született, azonban álláspontom szerint az analóg módon alkalmazandók lett volna tisztességes eljárás esetén az indítványozó esetében is, ugyanis a vádlott szintén egy hivatalos eljárásban, Devecser Város Önkormányzat képviselő testületének 2017. június 21. napján tartott nyilvános testületi ülésén, képviselői kötelezettsége (a település választói érdekeinek képviselése és e körben az elszámoltatás kötelezettsége) gyakorlása körében tette kijelentéseit, egyértelműen a vitatott ügy érdemével összefüggésben.

2.2.

A jogszabályi kötelezettség teljesítésén túl az indítványozói kijelentéseket egyúttal a közérdek is indokolta, a helyi választópolgároknak kétséget kizáróan érdekében áll ugyanis, hogy tudomást szerezzenek arról, hogy az önkormányzatuk vagyonát érintően milyen visszasságokra derült fény.

A joggyakorlat szerint pedig azon negatív tényközlés, melyet nyilvánvalóan a közérdek indokol, jogellenesség hiányában nem valósíthatja meg a rágalmazás vétségét.

A Kúria – korábban Legfelsőbb Bíróság - **BH 2004.8.305** számú határozatában mindezt elvi szinten rögzíti:

I. Jogellenesség hiányában nem valósul meg a rágalmazás vétsége, ha az amatőr sportszervezetben funkciót betöltő vezető (versenybíró) e feladatkörében a magánvádló sportszakosztályi vezetőre olyan negatív tényközlést tartalmazó jelentést tesz, amelyet nyilvánvalóan a közérdek indokol [Btk. 10. §, 179. § (1) és (2) bek. b) pont].

A döntés indoklása szerint:

„...A rágalmazás büntette kapcsán kialakult bírói gyakorlat hosszú ideje következetes abban, hogy a jogellenesség hiánya kizárja a bűncselekmény megállapíthatóságát. Mindennek alapja pedig az, hogy egyes tevékenységek, eljárások során a személyek magatartását, esetleg becsületét, jó hírnevét érintő negatív tartalmú tényközlések megtétele elkerülhetetlen. Így nélkülözi a jogellenességet a feljelentésben, a tanúzási kötelezettség során, hatósági eljárásban tett ügyfél-nyilatkozatban, ténymegállapításokat rögzítő hivatalos határozatokban, nyilvános bírósági tárgyalásokról adott sajtótudósításokban, valós közérdek vagy jogos magánérdek védelme céljából az állami vagy társadalmi szervekhez eljuttatott panaszban, bejelentésben rögzített negatív tartalmú tényállítás (BJD 3052, BJD 1195, BH 1994. évi 295. stb.).

Nem tévedett tehát az alapügyben eljáró bíróság, amikor megállapította, hogy a feljelentettek cselekménye nélkülözi a jogellenességet, ám ennek alapja nem nevezettek "hivatalos eljárása" volt, hanem egyszerűen az a tény, hogy sportvezetői feladatkörükben olyan jelzéssel éltek a magánvádló szakosztályi vezetőjéhez, amelyet nyilvánvalóan a közérdek - a sakkversenyek nyugalmanak és szabályosságának biztosítása érdekében teendő preventív intézkedés megtétele - indokolt."

Mindezekre figyelemmel álláspontom szerint a megismételt eljárásban született, indítványozót elmarasztaló első- és másodfokú ítéletek megváltoztatásának és az indítványozó felmentésének van helye tisztességes eljárás esetén.

Megállapítható a fentiek alapján tehát az, hogy az eljárás tárgyává tett kijelentésekkel kapcsolatban az indítványozó büntetőjogi felelősségének megállapításával:

1. sérült a közérdekű adatok terjesztéséhez való, Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésében rögzített indítványozói alkotmányos jog,
2. sérült az indítványozó véleménynyilvánítási szabadsága, mint az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése szerinti alkotmányos jog, illetve
3. sérült az indítványozó büntetőügyében megkövetelt tisztességes bírósági eljáráshoz való, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített alkotmányos jog.

III.

Összegzés, záró rész

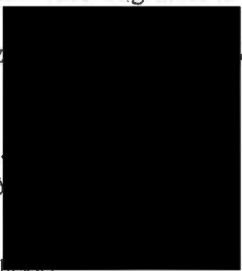
Az alkotmányjogi panaszindítvány érdemi indoklásában kifejtettekre hivatkozással indítványozó ezúton kéri a T. Alkotmánybíróságot, hogy az alaptörvény-ellenes elsőfokú és jogerős ítéleteket, illetve az azokat hatályában fenntartó felülvizsgálati végzést megsemmisíteni szíveskedjenek.

Indítványozó nyilatkozik, hogy az ügyben volt folyamatban felülvizsgálati eljárás, mely érdemi döntéssel már lezárult, a törvényesség érdekében egyéb jogorvoslati eljárás illetve perújítás nincs folyamatban.

Indítványozó továbbá az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény 52. § (5) bekezdésére és 57. § (1a) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013 (II. 27.) Tü. határozat 36. § (2) bekezdésére tekintettel nyilatkozik, hogy a jelen ügyben előterjesztett alkotmányjogi panasz indítványában szereplő személyes adatai nyilvánosságra hozatalához nem járul hozzá.

Indítványozó az Alkotmánybíróság hatáskörét az Abtv. 52. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § törvényi rendelkezésében foglaltakra alapítja.

Az indítvány az Abtv. 52.§ (1) bekezdése alapján határozott kérelmet tartalmaz fent rögzített petítumban foglaltak szerint.

Az kedvező elbírálásában bízva tisztelettel:

Dr.
egy

Meghatalmazás

Dr. Gaudi-Nagy Tamás
ügyvéd

